Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи
Науково-дослідний центр педагогічного краєзнавства подвійного підпорядкування НАПН України та МОН України
Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки Рівненський державний гуманітарний університет
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради
Управління праці та соціального захисту населення Уманської міської ради

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

(20 листопада 2025 р.)

Умань

УДК 37.013.42+364.4(06)

А43

Редакційна колегія:

Коляда Наталія, докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Кравченко Оксана, докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Карпич Ірина, кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Моргай Лілія, докторка філософії, доцентка, доцентка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Рекомендовано до друку
вченою радою факультету соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 4 від 13 листопада 2025 року)

Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. м. Умань, 20 лист. 2025 р. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Рівненський держ. гуманіт. ун-т [та ін.] ; [ред. кол.: Коляда Н., Кравченко О. [та ін.]. – Умань : Візаві, 2025. – 308 с.

А43

До збірника увійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи», яка відбулася 20 листопада 2025 р. в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини.

УДК 37.013.42+364.4(06)

© Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини, 2025

ЗМІСТ

АЛБУЛ Ірина	*СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ (М'ЯКИХ) НАВИЧОК*	**8**
АРТИМОВИЧ Василь	*ПОНЯТТЯ АДАПТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У ВІТЧИЗНЯНИХ І ЗАРУБІЖНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ*	**11**
БАЛДИНЮК Олена	*ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ФАКТОР ПРОФІЛАКТИКИ САМОТНОСТІ СЕРЕД ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ*	**14**
БАРЧУК Олена	*СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД ТА ПІДТРИМКА СІМЕЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ*	**17**
БЕЗДІТНИЙ Юрій	*ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНІ ЦЕНТРИ В УКРАЇНІ*	**20**
БЄЛІНСЬКА Анна	*СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД СТУДЕНТІВ-ВІЙСЬКОВИХ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ОСВІТУ, В АКАДЕМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ*	**23**
БЕНЕЦЬКИЙ Сергій	*ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЛІДЕРА ЗАСОБАМИ МОЛОДІЖНОЇ РОБОТИ*	**27**
БЕРЕЗАН Валентина	*ВИКЛИКИ СВІТУ BANI ПЕРЕД СОЦІАЛЬНОЮ РОБОТОЮ СВІТУ VUCA: НОВА ПАРАДИГМА ДОПОМОГИ І ПІДТРИМКИ*	**31**
БОЙКО Анна	*ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА У ЦЕНТРІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ*	**37**
БОЙКО Ольга	*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГОСТАНУ*	**40**
ВЕРНЮК Юлія	*РОЗВИТОК СЕНСОРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В УКРАЇНІ*	**44**
ВОЙТЕНКО Андрій	*ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ*	**47**
ВОЙТОВСЬКА Алла, МАКОВСЬКИЙ Богдан	*ОСВІТНІЙ АСПЕКТ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ: РЕФОРМУВАННЯ ПОСЛУГ І ПІДТРИМКА ВЕТЕРАНІВ*	**51**
ГАСАНОВА Лейла	*РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНИХ НАВИЧОК УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ПЕРІОДУ*	**55**
ГНАТЮК Віра	*ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ: ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВИЩА ЖІНОК У ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ*	**59**
ГОНЧАР Інна	*ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВОЛОНТЕРСЬКИХ ТА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ*	**61**
ГОНЧАРУК Катерина	*СУПЕРВІЗІЯ ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ*	**65**
ГРАБОВИЙ Веніамін	*СОЦІАЛЬНІ ПРОЄКТИ, ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОСИЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ*	**68**
ГРИГОРЯН Нарик	*ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАЛЬНОЇ НЕУСПІШНОСТІ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВІЙНИ: ДІАГНОСТИКА І ПІДТРИМКА*	**72**
ГРИЦАЙ Юлія	*СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УМОВАХ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО ДИТЯЧОГО БУДИНКУ-ІНТЕРНАТУ*	**75**

МЕЛЬНИК Тетяна	*ЗАКЛАДИ ОСВІТИ ЯК СЕРЕДОВИЩЕ ДОПОМОГИ СТУДЕНТАМ З ЧИСЛА ВПО*	**78**
ГУЩИНА Ірина, ТИНКОВА Ганна	*СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У НІМЕЧЧИНІ*	**81**
ДАНИЛЕНКО Володимир	*АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ*	**84**
ДЗИГОВСЬКИЙ Андрій	*ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЗА УЧАСТІ ЛЮДЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ*	**87**
ДРАБОВИЧ Артем	*СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ В УМОВАХ ПРИВАТНОГО ПАНСІОНАТУ*	**91**
ДУБОСАРУ Віолетта	*РОЛЬ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ВОЛОНТЕРСТВА ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ*	**95**
ДЬЯКОВА Вікторія	*ВИКОРИСТАННЯ АРТ-ТЕРАПІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТУ У СУЧАСНІЙ СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ*	**99**
ЗАПАДНЮК Ангеліна	*ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ*	**102**
ЗАРЕМБА Денис	*РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ПОЗАУДИТОРНОЇ РОБОТИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ*	**105**
ЗЕЛЕНЕНЬКА Людмила	*СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗАЛУЧЕННЯ МОЛОДІ ДО ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ*	**108**
ЗЕРНОВА Олена	*ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ*	**111**
ІЛЬЄВА Катерина	*ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ*	**114**
ІСАЧЕНКО Вікторія, ЗАВАЛКО Влад	*ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ОСОБАМИ, ЯКІ ПЕРЕЖИЛИ ТРАВМАТИЧНИЙ ДОСВІД*	**117**
КАРПИЧ Ірина	*СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ*	**120**
КАЧАЛОВ Максим	*ДІТИ, ЯКІ ЗАЛИШИЛИСЯ БЕЗ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ, ЯК ОБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ*	**122**
КВАШУК Віталій	*ДИСТАНЦІЙНА ТА ЗМІШАНА ОСВІТА В УМОВАХ ВІЙНИ: ЦИФРОВІ ВИКЛИКИ Й ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ВЕТЕРАНІВ*	**125**
КОЗІЙ Наталія	*ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ДІТЕЙ-СИРІТ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ*	**128**
КОРНІЄНКО В'ячеслав	*ВІЙНА ЯК ПРОВІДНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ*	**133**
КОРОЙ Катерина	*ПОНЯТТЯ БУЛІНГУ ТА КЛЮЧОВІ ПІДХОДИ ДО ЙОГО ВИВЧЕННЯ*	**136**
КОТЛОМАНІТОВА Галина	*ФЕЛТ-ТЕРАПІЯ У СОЦІАЛЬНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ УРАЗЛИВИХ КАТЕГОРІЙ*	**139**
КОЧУБЕЙ Тетяна	*ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В УКРАЇНІ*	**142**
КОЧУБЕЙ Тетяна	*ПОТЕБНЯ ОЛЕКСАНДР ОПАНАСОВИЧ – ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПЕДАГОГ ТА МОВОЗНАВЕЦЬ*	**149**
КОЛЯДА Наталія	*КАНІСТЕРАПІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ*	**152**

КРАВЧЕНКО Оксана	***ЗАКОНОДАВЧІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ КАНІСТЕРАПІЇ ЯК МЕТОДУ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ***	**156**
КРЕЧИК Олена	***СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ,***	**159**

	ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ТА УКРАЇНЦІВ ЗА КОРДОНОМ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ВІЙНИ	
ЛЕВЧЕНКО Наталія	*РОЛЬ ТА ФУНКЦІЇ КАР'ЄРНИХ РАДНИКІВ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ МОЛОДІ*	**163**
ЛИТВИН Наталія	*ГЕНДЕРНИЙ АУДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ: ДОСВІД ДОСЛІДЖЕННЯ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ ЛЬВІВЩИНИ*	**167**
ЛІСНЯК Олександр	*ЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ У ПРОЦЕСІ АДАПТАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ*	**171**
ЛОГВІНЕНКО Діана	*ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ФАХІВЦІВ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ*	**173**
ЛЮБЧЕНКО Аліна	*РОЄНКО СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ОСОБАМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ*	**177**
ЛЯННА Олена	*ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА В РЕАБІЛІТАЦІЙНОМУ ЗАКЛАДІ*	**181**
МАЗУРЕНКО Вікторія	*РОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ У СОЦІАЛЬНІЙ АДАПТАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ*	**184**
МАКОГОНЕНКО Марина	*СОЦІАЛЬНА РОБОТА У ШВЕЙЦАРІЇ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ВИКЛИКИ*	**187**
МАТРОС Ольга	*ЕВОЛЮЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДУМКИ В ІСТОРІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ*	**190**
МЕЛЬНИК Людмила	*ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ*	**194**
МОРГАЙ Лілія	*СОЦІАЛЬНА РОБОТА ЯК СКЛАДОВА КОРПОРАТИВНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА*	**196**
ОЛАР Андрій	*ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В ДІЯЛЬНОСТІ РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ*	**199**
ПАВЛЕНКО Сергій	*СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ*	**203**
ПАНЧЕНКО Роман	*ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ*	**206**
ПАШКОВСЬКА Оксана	*СОЦІАЛЬНА РОБОТА У ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ*	**213**
МАНУЙЛОВА Тетяна	*ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОСЛУГИ ПЕРСОНАЛЬНОГО ПОМІЧНИКА В РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ ЄВРОПИ*	**216**
ПЕДОРЕНКО Наталія	*СУБ'ЄКТИ СОЦІАЛЬНИХ ЗАХОДІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ*	**219**
ПІВЕНЬ Людмила	*ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК*	**224**
ПІДВАЛЬНА Юлія	*СОЦІАЛЬНА ГЕРОНТОЛОГІЯ І ЗДОРОВЕ СТАРІННЯ: ПРОФІЛАКТИЧНІ АСПЕКТИ ТА ПРОСВІТНИЦЬКА РОБОТА*	**226**
ПОЛАТА Ірина	*ДІТИ, ЯКІ ЗАЛИШИЛИСЯ БЕЗ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ, ЯК ОБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ*	**230**

ПОЛЄХІНА Вікторія, ОВСЮЧЕНКО Юлія	*СОЦІАЛЬНА ІНКЛЮЗІЯ ТА ПІДТРИМКА РОДИН, ЩО ВИХОВУЮТЬ ДІТЕЙ З МЕНТАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ*	**233**
ПОНОМАРЕНКО	*СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ В*	**236**

Алла	*ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ В УКРАЇНІ*	
РОЄНКО Світлана	*ПРО ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ*	**240**
СИНИЦЯ Яна	*РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА*	**243**
СИНЯВСЬКА Влада	*МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА*	**247**
СІЧКАР Олег	*ЛЮДИ З ІНВАЛІДНІСТЮ ЯК СОЦІАЛЬНА ГРУПА: СТЕРЕОТИПИ ТА БАР'ЄРИ*	**249**
СОЗОНОВ Сергій	*ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ*	**253**
СТЕПОВА Інна	*ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ*	**255**
ТАБАЧЕНКО Сергій	*СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МІЖОСОБИСТІСНОГО КОНФЛІКТУ СЕРЕД ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ*	**258**
ТАРАСЮК Олег	*ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ОСОБИСТОСТІ*	**260**
ТЄРЬОШИН Вадим	*ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ВРАЗЛИВИМИ ГРУПАМИ НАСЕЛЕННЯ У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я*	**265**
ТРОФИМОВА Владислава	*ДО ПИТАННЯ ПРО ПІДГОТОВКУ СУЧАСНИХ ФАХІВЦІВ З СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ*	**268**
ФЕДОРОВ Михайло	*ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ*	**272**
ФРЕЙ Олександр	*ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЄКТУВАННЯ*	**275**
ЧЕРНИШ Вероніка	*СУПРОВІД ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ*	**278**
ШВЕД Оксана	*СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ОСОБАМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ*	**281**
ШЕВЧЕНКО В'ячеслав	*БАГАТОДІТНІ СІМ'Ї В УКРАЇНІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПІДТРИМКА*	**284**
ШЕВЧУК Оксана	*РОЗВИТОК САМОРЕФЛЕКСІЇ ТА САМОКОНТРОЛЮ ЯК ЗАСІБ ДОСЯГНЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО УСПІХУ*	**287**
ШМЕРЧУК Віталій	*СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДДЮ*	**289**
ШТОМПЕЛЬ Костянтин	*КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА: ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ*	**392**
ЮРКОВА Тетяна	*ФОРМИ ТА МЕТОДИ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА У СПРИЯННІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ УЧНІВ*	

Тетяна МЕЛЬНИК,
здобувачка вищої освіти ОС «Магістр»
факультету соціальної та психологічної
освіти, Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини
Науковий керівник: Лілія МОРГАЙ,
докторка філософії, доцентка кафедри
соціальної педагогіки та соціальної роботи,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

ЗАКЛАДИ ОСВІТИ ЯК СЕРЕДОВИЩЕ ДОПОМОГИ СТУДЕНТАМ З ЧИСЛА ВПО

Заклади освіти (університети, коледжі) виконують функцію не лише як освітні заклади, а й як соціальне середовище, яке сприяє адаптації студентів з числа внутрішньо переміщених осіб. Для таких студентів навчання у новому закладі часто супроводжується значними труднощами, найперше, це зміною соціального оточення, потребою інтегруватися в нову академічну та культурну спільноту, а також подоланням психологічного стресу. Саме в цих умовах університет здатен стати ключовим фактором підтримки, надаючи комплекс заходів та ресурсів, що допомагають студентам відчути себе частиною освітньої спільноти та успішно реалізувати свій навчальний потенціал.

Заклади освіти можуть виконувати не лише освітню функцію, а й слугувати інклюзивним середовищем, де внутрішньо переміщені студенти отримують всебічну підтримку для подолання труднощів, пов‘язаних із вимушеним переїздом. Завдяки комплексному підходу дані заклади здатні забезпечити рівні умови для навчання, соціальної інтеграції та особистісного розвитку, сприяючи успішній адаптації студентів у новому академічному та соціальному середовищі [1].

Заклад освіти як середовище підтримки внутрішньо переміщених студентів виконує низку важливих функцій, розкриємо їх.

1. ***Формування інклюзивного та толерантного середовища.*** Дані заклади повинні бути такими просторами, де кожен студент, незалежно від соціального, економічного чи культурного походження, відчуває себе прийнятим і підтриманим. Це особливо актуально для внутрішньо переміщених студентів, які можуть зіштовхуватися з дискримінацією або соціальною ізоляцією. Заклади освіти забезпечують рівний доступ до освітніх ресурсів, підтримують атмосферу взаємоповаги та толерантності і протидіють будь-яким проявам дискримінації.

2. Надання психологічної підтримки. В закладах освіти важливо забезпечити доступ до професійної психологічної допомоги, яка може включати індивідуальні консультації, групові заняття, тренінги з подолання стресу та розвитку емоційної стійкості. Така підтримка допомагає студентам-з числа ВПО справлятися з психологічними труднощами, зокрема посттравматичним стресовим розладом, тривожністю чи депресією. Крім того, університети та коледжі можуть впроваджувати програми психоедукації (це процес надання людям інформації та знань про психічне здоров'я, його розлади та способи підтримки емоційного благополуччя) для підвищення психологічної грамотності студентів [3].

3. Академічна підтримка. Заклади освіти мають адаптувати навчальні програми з урахуванням особливих потреб внутрішньо переміщених студентів. Це може передбачати надання додаткових навчальних матеріалів, консультації з викладачами, репетиторство, а також розробку індивідуальних навчальних планів. Важливим є також забезпечення доступу до онлайн-курсів та дистанційного навчання для студентів, які з різних причин не можуть регулярно відвідувати заняття.

4. Соціальна інтеграція. Університети та коледжі сприяють соціалізації студентів-переселенців, надаючи можливості для встановлення нових контактів і інтеграції в студентське середовище. Для цього організовують соціальні,

культурні та спортивні заходи, а також підтримують діяльність студентських організацій і волонтерських проєктів, що сприяє активній участі студентського життя.

5. Фінансова та матеріальна підтримка. Фінансова нестабільність часто є серйозною перешкодою для внутрішньо переміщених студентів. Заклади освіти можуть надавати стипендії, гранти, пільги на оплату навчання, а також матеріальну допомогу у вигляді доступного або безкоштовного житла, харчування та навчальних ресурсів. Це дозволяє студентам зосередитися на навчанні та адаптації, не відволікаючись на фінансові труднощі.

6. Співпраця з зовнішніми організаціями. Вищі навчальні заклади можуть ефективно взаємодіяти з державними установами, громадськими організаціями та міжнародними партнерами, щоб розширити спектр підтримки для внутрішньо переміщених студентів. Така співпраця може включати організацію освітніх програм, надання юридичної допомоги, допомогу у вирішенні житлових питань та інші форми підтримки [2].

Отже, заклади освіти виконують не лише традиційну освітню місію, а й стають важливим середовищем соціальної підтримки та інтеграції студентів з числа внутрішньо переміщених осіб. Завдяки поєднанню академічної, психологічної, фінансової та соціальної допомоги вони здатні компенсувати труднощі, пов‘язані з вимушеним переселенням, і створювати умови для повноцінного розвитку особистості. Системність і комплексність підходу дозволяє університетам і коледжам не лише сприяти адаптації студентів, але й формувати інклюзивне середовище, яке забезпечує рівні можливості для всіх учасників освітнього процесу. Таким чином, освіта виступає ключовим чинником у підтримці та успішній реалізації потенціалу внутрішньо переміщеної молоді.

Список використаних джерел

1. Бєляєва Н., Боловацька Ю. Адаптація студентів-переселенців до університетського середовища засобами виховної діяльності. URL :

http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/11412/1/Belyaeva.pdf (дата звернення 28.09.2025).

2. Кращенко Ю., Сорокіна Г., Боловацька Ю. Соціокультурне проектування адаптації внутрішньо переміщених студентів. URL : http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/8597/1/Sorokina.pdf (дата звернення 28.09.2025).

3. Соціально-педагогічна підтримка внутрішньо переміщених студентів у закладах вищої освіти. URL : https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/handle/12345/24729 (дата звернення 28.09.2025).